

Năm học: 2022-2023

Thời gian làm bài: 90 phút

Đề: 01

I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm):

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Nhà mẹ Lê là một gia đình một người mẹ với mười một người con. Bác Lê là một người đàn bà nhà quê chắc chắn và thấp bé, da mặt và chân tay răn reo như một quả trám khô. Khi bác mới đến phố, ai ai cũng chú ý đến đám con của bác: mười một đứa, mà đứa nhớn mới có mười bảy tuổi! Đứa bé nhất hãy còn bế trên tay.

Mẹ con bác ta ở một căn nhà cuối phố, cái nhà cũng lụp xụp như những căn nhà khác. Chường ấy người chen chúc trong một khoảng rộng độ bằng hai chiếc chiếu, có mỗi một chiếc giường nan đã gãy nát. Mùa rét thì giải ổ rơm đầy nhà, mẹ con cùng nằm ngủ trên đó, trông như một cái ổ chó, chó mẹ và chó con lúc nhúc. Đối với những người nghèo như bác, một chỗ ở như thế cũng thơm tất lắm rồi. Nhưng còn cách kiếm ăn? Bác Lê chật vật, khó khăn suốt ngày cũng không đủ nuôi chường ấy đứa con. Từ buổi sáng tinh sương, mùa nực cũng như mùa rét, bác ta đã phải trở dậy để đi làm mướn cho những người có ruộng trong làng. Những ngày có người mướn ấy, tuy bác phải làm vất vả, nhưng chắc chắn buổi tối được mấy bát gạo và mấy đồng xu về nuôi lũ con đói đợi ở nhà. Đó là những ngày sung sướng. Nhưng đến mùa rét, khi các ruộng lúa đã gặt rồi, cánh đồng chỉ còn trơ cuống rạ dưới gió bắc lạnh như lưỡi dao sắc khía vào da, bác Lê lo sợ, vì không ai mướn bác làm việc gì nữa. Thế là cả nhà nhịn đói. Mấy đứa nhỏ nhất, con Tý, con Phún, thằng Hy mà con chị nó bế, chúng nó khóc lả đi mà không có cái ăn. Dưới manh áo rách nát, thịt chúng nó thâm tím lại vì rét, như thịt con trâu chết. Bác Lê ôm ấp lấy con trong ổ rơm, để mong lấy cái ấm của mình ấp ủ cho nó.

(*Nhà mẹ Lê*, Tuyển tập Thạch Lam, NXB Văn học, 2015, trang 28-29)

Câu 1. Đoạn trích được kể bằng lời của người kể chuyện ở ngôi thứ mấy? Ngôi kể ấy có nhất quán từ đầu đến cuối câu chuyện không?

Câu 2. Xác định hai phương thức biểu đạt có trong đoạn trích.

Câu 3. Ngoại hình bác Lê được tác giả miêu tả qua những chi tiết, hình ảnh nào?

Câu 4. Nêu tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong câu *Dưới manh áo rách nát, thịt chúng nó thâm tím lại vì rét, như thịt con trâu chết*.

Câu 5. Từ nội dung đoạn trích, anh/chị hãy giải thích ý nghĩa nhan đề *Nhà mẹ Lê*.

Câu 6. Câu chuyện trên gợi cho anh chị những suy nghĩ gì về hoàn cảnh của người nông dân trước Cách mạng tháng Tám?

II. LÀM VĂN (6.0 điểm)

Anh/chị hãy phân tích nhân vật bác Lê trong đoạn trích phần đọc hiểu, từ đó nhận xét tấm lòng nhân đạo của nhà văn Thạch Lam.

Tài liệu được chia sẻ bởi Website VnTeach.Com

<https://www.vnteach.com>

SỞ GD & ĐT HƯNG YÊN
TRƯỜNG THPT MỸ HÀO

HƯỚNG DẪN CHẤM
ĐỀ KIỂM TRA CUỐI KÌ MÔN NGỮ VĂN 10
HỌC KỲ II

Năm học: 2022 – 2023
Thời gian làm bài: 90 phút

ĐỀ SỐ 02

Phần	Câu	Ý	Điểm
I Đọc hiểu	1	- Ngôi kể: thứ 3 - Ngôi thứ 3 được dùng để kể xuyên suốt từ đầu đến cuối câu chuyện. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời như đáp án: 0,5 điểm - Hs trả lời được 1 trong 2 ý được 0.25 điểm - HS không trả lời hoặc trả lời sai: không cho điểm	0,5
	2	Phương thức biểu đạt: tự sự, miêu tả Hướng dẫn chấm: - HS trả lời như đáp án: 0,5 điểm - HS trả lời được 1 trong 2 phương thức biểu đạt: 0,25 điểm. - HS không trả lời hoặc trả lời sai: không cho điểm	0,5
	3	Ngoại hình bác Lê được miêu tả qua những hình ảnh, chi tiết: một người đàn bà nhà quê chắc chắn và thấp bé, da mặt và chân tay răn reo như một quả trám khô. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời như đáp án: 0,5 điểm	0,5

		- HS trả lời: một người đàn bà nhà quê chắc chắn và thấp bé hoặc da mặt và chân tay răn reo như một quả trám khô: 0,25 điểm. - HS không trả lời hoặc trả lời sai: không cho điểm	
4		* Biện pháp tu từ so sánh: * Tác dụng: + Nghệ thuật: Làm tăng tính gợi hình gợi cảm, giúp cho việc mô tả sự vật được cụ thể, sinh động hơn. + Nội dung: Tác giả so sánh con người với con vật, lại là con vật chết gợi lên một hình ảnh đầy ám ảnh, khắc sâu sự nghèo khổ, tội nghiệp, đáng thương của nhà bác Lê. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời như đáp án: 0,75 điểm - HS trả lời được 1 ý về tác dụng: 0,25 điểm. - HS không trả lời hoặc trả lời sai: không cho điểm *Học sinh trả lời khác về tác dụng của biện pháp so sánh mà hợp lí vẫn cho điểm tối đa.	0,75
5		Ý nghĩa nhan đề <i>Nhà mẹ Lê</i>: Không chỉ gợi hình ảnh về một ngôi nhà lụp xụp, chật chội mà còn nhằm thể hiện hoàn cảnh gia đình nhà mẹ Lê: đông con, nghèo túng, đói khổ. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời như đáp án: 0,75 điểm - HS trả lời được 1 trong 2 ý: 0,5 điểm *Học sinh trả lời khác về ý nghĩa nhan đề mà hợp lí vẫn cho điểm tối đa.	0,75
6		*Hoàn cảnh của người nông dân trước Cách mạng tháng Tám: - Hoàn cảnh nghèo đói, túng quẫn và có đời sống bấp bênh. - Dù cuộc sống khó khăn nhưng vẫn lạc quan và giàu	1,0

		tình yêu thương. *Suy nghĩ: Đó là một cuộc sống đáng thương nhưng cũng đáng trân trọng. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời như đáp án: 1,0 điểm - HS trả lời được 1 ý: 0,5 điểm. - HS không trả lời hoặc trả lời sai: không cho điểm	
II Làm văn	a. Đảm bảo cấu trúc của bài nghị luận: Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài: Mở bài nêu được vấn đề. Thân bài triển khai được vấn đề. Kết bài khái quát được vấn đề.		0,5
	b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: hình tượng nhân vật bác Lê và tấm lòng của nhà văn Thạch Lam		0,5
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ lí lẽ và dẫn chứng, đảm bảo các yêu cầu sau: - Giới thiệu tác giả, tác phẩm, vấn đề nghị luận. - Phân tích hình tượng bác Lê: + Ngoại hình khắc khổ, từng trải. + Hoàn cảnh khó khăn: nghèo khổ, đông con. + Là một người phụ nữ, một người mẹ với nhiều phẩm chất tốt đẹp: .) Là một phụ nữ chịu thương, chịu khó. .) Là một người mẹ giàu tình yêu thương các con. - Tấm lòng của nhà văn Thạch Lam: Trân trọng, yêu thương, xót xa, ái ngại cho hoàn cảnh của gia đình mẹ Lê nói chung và người nông dân Việt Nam trước Cách mạng tháng Tám. Qua đó thể hiện tấm lòng nhân đạo sâu sắc của nhà văn. - Nghệ thuật: Sử dụng nhiều biện pháp tu từ so sánh, ngôn ngữ nhẹ nhàng, giàu chất hiện thực.		4,0
	d. Chính tả, dùng từ, đặt câu Đảm bảo quy tắc chính tả, ngữ pháp tiếng Việt		0,5
	e. Sáng tạo: Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.		0,5

Tổng điểm: $4,0 + 6,0 = 10,0$

-----Hết-----